SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. № 233 JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, DECEMBER 6, 1996 CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 6-го ГРУДНЯ 1996 р. Ч. 233 РІК CIII.

УРЯД ПЛЯНУЄ СКАСУВАТИ ГРОМАДЯНАМ ПІЛЬГИ

Київ. — Щоб наповнити державний бюджет і зробити його дійсним, Уряд плянує піти на непопулярні заходи, а саме збирається скасувати наступного року цілий ряд пільг, якими користуються громадяни України, повідомила 3-го грудня УНІАР.

„Ми сьогодні маємо стільки пільг, що не вистачить і двох бюджетів", — сказав на нараді з керівниками міських рад, обласних центрів та міст обласного підпорядкування прем'єр-міністер Павло Лазаренко.

Наступного року Уряд плянує скасувати пільговий проїзд у транспорті для всіх працюючих громадян, ліквідувати пільги для четвертої категорії інвалідів, які постраждали від чорнобильської катастрофи, а для інвалідів третьої і другої категорій залишити пільги тільки на лікування. Крім того, громадяни йтимуть на пенсію пізніше, а працюючим пенсіонерам буде встановлено межу отримання пенсій.

П. Лазаренко сказав, що Уряд розуміє непопулярність цих заходів, але другого виходу немає, оскільки дійсним бюджет може бути за умови зменшення видатків і збільшення доходів. Він довів на конкретних прикладах, що держава набагато менше одержувала, ніж виплачувала. Прихований дефіцит бюджету становить 8.6 блн. гривень.

Намір Уряду зменшити пільги викликав протест інвалідів-чорнобильців. 3-го грудня вони зібралися біля Верховної Ради і передали свої вимоги депутатам.

Заплановані заходи Уряду дають змогу, за словами П. Лазаренка, погасити заборгованість у платнях. У бюджеті на наступний рік закладено 2 блн. гривень на сплату боргу працівникам і 900 млн. гривень — пенсіонерам. Заборгованість має бути погашена, за словами прем'єра, у першій половині 1997 року.

ЗАГИНУВ В. БАТЮК

Св.п.В.Батюк

Київ (УНІАР). — У вівторок, 3-го грудня, пресова служба Міністерства Закордонних Справ України повідомила, що в автомобільній катастрофі загинув амбасадор України з особливих доручень Віктор Батюк.

Катастрофа сталася біля села Тишева, Воловецького району, Закарпатської области, коли дипломат повертався з-за кордону. Водій не справився з кермом, виїхав на зустрічну смугу і на мості через ріку Латорицю вдарився у вантажний автомобіль "Вольво".

В. Батюк народився 15-го березня 1939 року в селі Мостовка, Тавдинського району, Свердловської области, Росія, українець. Володів англійською, бенгалі, французькою, польською, російською мовами, член Спілки Письменників України, поет-перекладач. Працював у міжнародному відділі Міністерства закордонних справ УССР. Від 1968 року працював другим секретарем Постійного представництва України в ООН. З 1973 року — помічник міністра закордонних справ УССР. Від 1978 року — постійний представник України в ООН та інших міжнародних організаціях у Женеві. Від 4-го січня 1994 року — амбасадор України в Канаді, а закінчив свій земний шлях на пості спеціяльного амбасадора України.

Міністер оборони Китаю відвідує Вашінґтон

Пекін. — Міністер оборони Китаю Чі Гаотянг поїхав у З'єднані Стейти з 10-денною візитою, яку вже два рази відкладалося через загострення взаємин з приводу тайванської проблеми.

Як повідомляють китайські засоби масової інформації, під час переговорів зі секретарем департаменту оборони ЗСА Вілліямом Перрі Чі Гаотянг має намір обговорити питання безпеки в Азійсько-Тихоокеанському реґіоні, а також зв'язки між двома країнами та їхніми збройними силами. Спостерігачі припускають, що в межах візити китайського військового керівника відбудеться його зустріч з президентом З'єднаних Стейтів Америки Биллом Клінтоном, лідерами Конгресу. Китайський міністер ознайомиться з життям багатьох американських збройних формацій.

Відлітаючи з пекінського летовища, Чі Гаотянг сказав у розмові з журналістами, що його теперішня візита „стала вислідом позитивних зрушень в китайсько-американських взаєминах" протягом останніх місяців, особливо після недавньої зустрічі державних керівників ЗСА і Китаю в Манілі.

Судді Білорусі протестують

Мінськ, Білорусь. — У середу, 4-го грудня, три білоруські судді зрезигнували зі своїх становищ, протестуючи проти конституційних змін президента Алєксандра Лукашенка.

Головний суддя конституційного суду Валерій Тіхіня підкреслив, що відходить зі свого становища з уваги на те, що не був спроможним охоронити конституцію країни з 1994 року, від поправок президента А. Лукашенка.

Білоруські виборці референдумом 24-го листопада великою більшістю голосів схвалили намагання А. Лукашенка ввести зміни до конституції, котрими значно поширили його урядові повноваті та продовжили його президентський мандат до 2001 року. Міжнародні спостерігачі при голосуванні в Білорусі заявили, що під час його переведення порушено багато правил.

Після поправок президента А. Лукашенка суддя В. Тіхіня заявив, що „ я не можу працювати на становищі голови конституційного суду". Він назвав поступування президента А. Лукашенка „законним вандалізмом".

Двох інших суддів, Валерій Фадаєв і Алєксандер Вашкевич, також зрезигнували зі своїх становищ у найвищому суді Білорусі.

Міністром інформації України призначено З.Кулика

Київ (УНІАР). — У понеділок, 2-го грудня, прем'єр-міністер України Павло Лазаренко представив журналістам нового міністра інформації Зиновія Кулика, який раніше був головою Державного комітету телебачення і радіомовлення.

Як уже інформовано, Міністерство Інформації України створено указом Президента Леоніда Кучми 13-го листопада 1996 року.

П. Лазаренко наголосив на необхідності об'єктивного висвітлення усіх проблем. За його словами, виробництво в Україні знизилося до такої межі, що далі вже нема куди знижуватися. Водночас В Україні нарешті з'явилася можливість змінити ситуацію в питаннях інвестицій. А Міністерство Інформації покликане подбати, щоб донести до населення і світової громадськости об'єктивну інформацію про кроки, які робляться для підтримки українських виробників і стабілізації економіки. Насамперед, це пов'язано з реформуванням податкової політики. Уряд у нових законопроєктах передбачив зменшення податків на сім відсотків, що дасть змогу прийняти збалянсований бюджет на 1997 рік.

Створено Єдину сателітну систему передачі інформації

Київ. — З метою захисту національних інтересів у космічній діяльності Уряд ухвалив постанову про створення Єдиної сателітної системи передачі інформації (ЄССПІ), повідомила 3-го грудня УНІАР.

Згідно з постановою, створенням і використанням ЄССПІ, а також здійсненням єдиної державної політики в галузі сателітних технологій займатиметься Національна Космічна Агенція. Вона має прискорити працю щодо введення в дію окремих служб ЄССПІ і забезпечити повне розгортання системи в 1998 році. Крім того, в 1999 році НКА має запустити телекомунікаційний сателіт „Либідь".

Постанова визначає, що органи виконавчої влади та організації, діяльність яких пов'язана з інтересами національної безпеки, користуватимуться відповідними технічними засобами через оператора ЄССПІ, яким буде державне підприємство „Укркосмос".

На пропозицію НКА підприємство „Укркосмос" призначено також учасником експлуатаційної угоди про міжнародну організацію морського сателітного зв'язку.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

ОБГОВОРЮЮТЬ ЗАКОН ПРО ВИБОРИ

КИЇВ. — Тут відбулася конференція "за круглим столом", організована Комісією Верховної Ради з питань правної політики, Центральною виборчою комісією з виборів до парляменту і Міжнародною фундацією виборчих систем, з метою обговорення майбутнього нового виборчого законодавства України. Учасники дискусії погодилися з необхідністю суттєвої модернізації чинного закону про вибори, найбільшим недоліком якого є закріплення нижнього обмеження виборчої активности громадян — 50 відсотків, щоб вибори вважати дійсними. Анахронізмом названо обмеження виборчого фонду кандидата лише 100 мінімальними заробітками при відсутній контролі над використанням цих грошей. Сьогоднішній виборчий закон не відображає специфіки політичних партій, як основоположних суб'єктів виборчого процесу. На думку більшости учасників дискусії, принциповою є проблема вибору самої виборчої системи, спосіб визначення результатів виборів, порядок розподілу депутатських мандатів і сам механізм голосування.

ІТАЛІЙЦІ ХОЧУТЬ МАТИ СВІЙ СТАТУС

СИМФЕРОПІЛЬ. — Кримська парляментарна комісія з національної політики повторно розглядає звернення Товариства італійців Криму щодо надання італійській громаді Криму статусу депортованого народу. Під час Другої світової війни італійців виселяли до Сибіру та республік Середньої Азії як громадян з вичасними чужоземними пашпортами та як громадян, що не сприяють оборонозданості країни, хоча окремого указу совєтських властей щодо італійців в архівах не знайдено. Комісія Верховної Ради Криму відмовила італійцям у наданні такого статусу через відсутність документів. Тепер вивчається повторне звернення італійської громади, підтримане кількома кримськими парляментаристами.

"ЛІҐА ЖЕНЩІН" ШАНУЄ ЛУЖКОВА

СЕВАСТОПІЛЬ. — "Ліґа женщін Севастополя" обурилася на пропозицію оголосити посадника Москви Юрія Лужкова персоною нон-ґрата в Україні й звернулася до Севастопільської Міської Ради з вимогою присвоїти Ю. Лужкову звання почесного громадянина Севастополя. Автори звернення пишуть, що тільки міцна російська Чорноморська флота зможе забезпечити державні інтереси Росії та України. А посадник Москви, єдиний із впливових державних діячів СНД, здійснює практичні заходи для врятування флоти, міста і його мешканців. "Російская община Севастополя" зі свого чергу надіслала звернення до Президента і уряду Росії з вимогою раз і назавжди проголосити Севастопіль російським містом, оскільки перебування там Чорноморської флоти на правах винайму ображає російських людей. Крім того, "за оренду доведеться платити немалі гроші, то навіщо ж за рахунок голодного російського народу годувати Україну, яка захотіла стати незалежною?"

ПАПЕРОВИЙ БУМ -96

КИЇВ. — Тут у Національному виставочному центрі відкрився перший міжнародний спеціялізований бізнес-форум. Основними тематичними напрямками форуму "Паперовий бум-96" є папір, целюльозно-паперова промисловість, поліграфія, матеріяли та обладнання для виробництва поліграфічної продукції, копіювальна техніка, реклама у пресі, радіо і телебаченні, спеціяльна література і передплатні компанії. Свою продукцію представили півтори сотні експонентів з України, Росії, Литви, Естонії, Фінляндії, Німеччини, Швеції та інших країн. В рамках виставки відбулися науково-практичні та пресові конференції, презентації та конкурси.

О. МОРОЗ ЗАКЛИКАЄ ДО ПОРЯДКУ

КИЇВ. — Голова Верховної Ради Олександер Мороз на зустрічі в Академії державного управління сказав: "Те, що робиться в енергогазопостачанні — це страшний суд. Сьогодні нашими нафтогазопроводами помпується стільки капіталу, що треба дуже уважно відслідкувати цей процес, оскільки той капітал може перевернути державу". Голова парляменту вважає за необхідне "навести порядок у цій галузі, оскільки дуже близький зв'язок між тими, хто має гроші, і тими, хто має владу". Якщо ж порядок не буде наведено, "ми можемо перетворитися в чисто мафіозну державу", — сказав О. Мороз.

Президент України відвідав Португалію

Київ (УНІАР). — У середу, 4-го грудня, Президент України Леонід Кучма повернувся з Лісбони, Португалія, де взяв участь у нараді на найвищому рівні Організації безпеки і співробітництва в Европі (ОБСЕ).

Учасники зустрічі підсумували діяльність цієї організації за два роки після зустрічі на найвищому рівні в Будапешті, обговорили модель спільної европейської безпеки на XXI століття і визначили головні напрями діяльности на майбутнє. Л. Кучма вніс свої пропозиції щодо удосконалення взаємодії держав у рамках організації та посилення ролі ОБСЕ в реґіоні.

У Лісбоні Л. Кучма зустрівся з віцепрезидентом ЗСА Албертом Гором і вони обговорили нинішній стан і перспективи співпраці в очолюваній ними українсько-американській комісії. Л. Кучма погодився на пропозицію ЗСА підтримати продовження договору про звичайні збройні сили в Европі після того, як будуть враховані зауваження, продиктовані національними інтересами України.

Зустрівся Л. Кучма і з прем'єр-міністром Люксембургу Жаном Юнкером, з яким обговорив майбутнє загальноевропейських структур. Наголосивши на позаблоковості і невтральності України, Л.Кучма водночас зазначив, що Україна відкрита для співпраці зі структурами НАТО у різних сферах. На думку Президента України, НАТО втрачає риси суто військового бльоку, стає альянсом військово-політичним, який, безумовно, належить до одного з факторів стабільности на континенті. Однак, підкреслив Л. Кучма, Україна не повинна стати предметом торгу між НАТО і Росією.

Прем'єр-міністер Люксембургу високо оцінив роль України на европейському континенті й повідомив, що його країна затвердила угоду між Европейським союзом і Україною. "Думка України, — сказав він, — звичайно важлива для становлення загальноевропейської безпеки". Вперше з вуст західнього політичного лідера на цій зустрічі прозвучала адресована Україні пропозиція відігравати ролю адвоката для захисту інтересів західніх країн у відносинах з Росією.

В Португалії Л. Кучма також зустрівся з федеральним канцлером Німеччини Гельмутом Колем, президентом Грузії Едуардом Шеварднадзе, президентом УзбекістануІсламом Карімовим, президентом Азербайджану

(Закінчення на стор.3)

Порівнюють альтернативні проєкти виборчого закону України

Київ (УНІАР). — Верховній Раді України запропоновано до розгляду п'ять альтернативних проєктів закону про вибори депутатів парляменту.

Проєкт, підготований Комісією з питань правної політики представив голова комісії, депутат від фракції Руху Олександер Лавринович. Альтернативні проєкти запропонували: голова Комісії з питань державного будівництва, діяльности рад і самоврядування, депутат від фракції комуністів Олександер Стешенко; голова комісії з питань соціяльної політики і праці, голова Соціял-Демократичної Партії України Юрій Буздуган; представник Комісії з питань науки і народної освіти, один з лідерів Народно-Демократичної Партії Олександер Карпов; член Комісії з питань бюджету, один з лідерів Народно-Демократичної Партії Олександер Ємець.

Депутат О. Карпов підготував порівняльну таблицю проєктів. В усіх законопроєктах, окрім представленого Ю. Буздуганом, закладено змішану мажоритарно-пропорційну виборчу систему. Буздуган пропонує виключно пропорційну систему.

В усіх законопроєктах закладено, що в багатомандатній окрузі виборці голосуватимуть за списки політичних партій або партійних бльоків. У проєктах Карпова, Лавриновича і Стешенка кандидатів у депутати мають право висувати кримські республіканські, обласні, київська і севастопільська міські організації політичних партій або бльоків. У двох інших проєктах право висувати кандидатів мають також і збори виборців за місцем проживання. У проєкті Стешенка, окрім того, висувати кандидатів можуть і збори виборців за місцем праці. В проєктах Карпова і Лавриновича передбачено право кожного громадянина висунути власну кандидатуру на народного депутата.

Щодо числа підписів, необхідних для реєстрації списків чи окремих кандидатів, то Буздуган пропонує не менше 50,000, Стретович —2,000, Карпов — 500, а в проєкті Стешенка підписи виборців взагалі не потрібні. Передчасне голосування передбачено тільки в проєкті О. Стешенка.

Депутатські мандати розподіляються між виборчими списками, за які проголосували: в проєкті Стешенка 5 відсотків виборців, у проєктах Карпова, Лавриновича і Буздугана — 3 відсотки.

В одномандатній окрузі обраним вважається кандидат, який (за проєктами Карпова і Лавриновича) отримав просту більшість

(Закінчення на стор.3)

В АМЕРИЦІ

У ВІВТОРОК, 3-ГО ГРУДНЯ, стейтовий суддя в Гаваях вирішив, що подружжя однакової статі є легальними. Таким чином Гаваї стали першим стейтом в ЗСА, що визнали такі самі права і привілеї для гомосексуальних подруж, як їх мають нормальні подружжя протилежних статей. Суддя Кевін Ченг ствердив, що стейтовий уряд Гаваїв не встановив „достатніх доказів", щоб оправдати заборону гомосексуальних подруж. Стейтовий уряд Гаваїв апелюватиме, щоб це рішення уневажнити. Тим часом, ця справа спонукала схвалення всяких місцевих законів про право не визнавати таких шлюбів.

ЯК ПОВІДОМЛЯЮТЬ ОБІЗНАНІ з цими справами офіційні чинники, летунські лінії „Делта" і „Континентал" впродовж кількох місяців провадять переговори у справі об'єднання. Одначе покищо не виглядає, що дійшли до будь-яких заключних рішень, а обидві фірми не виявляють охоти коментувати в цій справі. Коли дійшло б до злуки обидвох названих летунських ліній, то це створило б найбільшу летунську фірму в світі. Тепер привілей цього звання має летунська лінія „Юнайтед".

У ВАШІНҐТОНІ СЕНАТ у вівторок, 3-го грудня знову переобрав тих самих керівників. Республіканський сенатор Трент Лотт з Міссісіппі став керівником сенатської більшости та прнобіцяв співпрацювати з демократичною меншістю і Білим Домом. Провідником демократичної меншости в Сенаті став демократичний сенатор з Південної Дакоти Том Дешл, і принимаючи це становище, зробив подібну обіцянку співпрацювати з республіканцями. Однак не пройшло і години часу, як обидва вже почали вести суперечку про важливість і порядок денний стосовно праці над змінами в законі фінансування виборчих кампаній.

У СВІТІ

У ВІВТОРОК 3-ГО ГРУДНЯ, сотні тисяч шахтарів Росії вийшли на страйк, зупиняючи понад 180 шахт від Далекого Сходу до центральної Росії, щоб заманіфестувати невдоволення з приводу невиплачування їм заробітної плані. Тільки деякі шахти в Сибірі працюють, зазначив Віталій Будко, один з керівників профспілки, бо вони є власністю місцевих урядів і отримували належну їм за працю винагороду. З усіх 560,000 шахтарів Росії 450,000 вийшло на страйк. У деяких місцевостях до страйкуючих шахтарів прилучилися вчителі, працівники атомно-електричних станцій та інші робітники. Речник Бориса Єльцина сказав, що президент „стурбований" цими подіями.

ПРЕМ'ЄР БОСНІЙСЬКИХ СЕРБІВ Ґойко Клічкович минулого вівтірка, 3-го грудня, попередив, що коли ключове північне місто Брчко не буде передано в заряд боснійських сербів, то американські миротворні війська та вся Боснія постраждають. Тепер згадане місто є під зарядом боснійських сербів, але мусулмансько-хорватська федерація хоче щоб воно перейшло під міжнародний протекторат з американським адміністратором.

ДО ВАТИКАНУ НА ТРИДЕННІ відвідини прибув духовний головаАнглійської Церкви Архиепископ Кентербері Джордж Кері. Він матиме зустрічі та розмови з Папою Іваном Павлом II про ті справи, що ділять протестантів з католиками. Хоч Папа Іван Павло II завжди зазначував, що головною метою його правління буде працювати над зближенням до об'єднання всіх християнських віровизнань, то існуючі розбіжності до цього не допускають. До таких розбіжностей між протестантами і католиками належать такі справи, як намісництво Папи Римського, висвячення жінок на священиків і штучні перешкоди запліднення.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486. UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Брудершафт політики з безправ'ям

В ЗСА все частіше проявляється затривоження з приводу неонацистських "витівок", зокрема, щодо жидівського населення. Не будемо повторюватися про те, що тисячі жидів свого часу служили в німецькій нацистській армії. Бо ми, українці, не хочемо за окремими особами судити про весь народ, як це, на жаль, дехто робить щодо української нації. Мусимо, однак, сказати, що якби не було таких, котрі служили нацистам і їх дзеркальному відображенню — комуністам, то не було б і тих величезних трагедій, які пережило людство, зокрема Европа, в XX столітті.

У жовтні 50 років тому в Нюренбергу закінчився головний процес над верховодами гітлерівської Німеччини, які відповідали за найбільші злочини проти людства. Було винесено 12 вироків смерти з 22 суджених представників нацистської партії, СС, СД, ґестапо, генерального штабу, головних воєначальників вермахту. Свою функцію трибунал виконував аж до квітня 1949 року, де вже відповідали вищі офіцери вермахту, дипломати, судочинці, промисловці, лікарі...

Є, зрештою, думка про те, що трибунал потерпів фіяско. Після нападу Північної Кореї на Південну Захід зрозумів, що подібне будь-коли може статися й між частинами роз'єднаної Німеччини. Тому він зробив усе для того, щоб із Західньої Німеччини було знято статус окупованої та признано її невтральною, з запевненням їй суверенности, а після візити канцлера К. Аденауера до Лондону Черчілль погодився на переведення ув'язнених німців до диспозиції Бонну. Минув час, і про засуджені трибуналом злочини в Німеччині майже перестали говорити. Мабуть, тому німці й донині вважають висновки трибуналу несправедливими; не існують вони там і юридично. Словом, злочинці нічого не бачили, не хотіли, не наказували і не виконували. Вони — чисті, а дуже часто ще й потерпілі. Отже, виходить, що фактичне скасування постанов нюренберзького процесу було перемогою політики над правом. Не дивно, отже, що чимало злочинців уникли кари, а навіть зробили кар'єру, в т. ч. й у т. зв. правних державах.

Вся справа в тому, що в критичній ситуації, яка склалася та про що ми вже сказали, Заходові вкрай потрібним був партнер, щит проти експансії комунізму. Бонн став тим щитом, але його партнерство було куплене закриттям очей на німецькі злочини. Отак, забезпечивши собі прикриття, Захід політично зовсім не цікавився геноцидом, тяжкими злочинами, що їх чинив комунізм над народами СССР, зокрема і, мабуть, насамперед, українським народом.

Та, все ж, трибунал показав світові, що злочинні системи творяться конкретними людьми. Він покарав частину цих людей. А решту мав би покарати трибунал інший. На жаль людства і сором демократії, й досі того іншого трибуналу не скликано. Того трибуналу, який би засудив не тільки людиноненависницьку комуністичну ідеологію, а й конкретних осіб, які під її гаслами творили жорстоке беззаконня. Може й тому, що досі цього не зроблено, спостерігаємо й рецидиви фашизму. Він-бо має на що кивати. Адже ті совєтські комуністи, які на згаданому трибуналі звинувачували і судили фашизм, самі були фашистами; не брунатними, правда, а червоними. Чому ж, кажуть неонацисти, нам не "витівати", якщо за свої злочини зовсім не відповів комунізм? На злочини комунізму велика політика не реагувала навіть у добу холодної війни. Нині ж, у час демократії на теренах колишнього СССР, комуністи почуваються, як риба у воді. Чому інші мають почуватися інакше — ось де логіка поведінки неонацистів.

Недавно пресове агентство ПАП повідомило, що польський суд позбавив на п'ять років волі колишнього офіцера служби безпеки Польщі, якогось Мар'яна Новака, за злочини, що він їх вчинив проти вояків польської Армії Крайової. В Україні таких новаків були десятки тисяч, включно з катом нашого народу Лазарем Кагановічем, що спокійненько прожив ледь не століття. І нічого: обходиться. З тих, що жорстоко катували вояків УПА, тяжко знущалися над безневинним українським народом — як з гуски вода. І так буде доти, доки велика політика питиме на брудершафт з великим безправ'ям. І ота велика політика, закриваючи очі на одні злочини в ім'я злочинів інших, завжди плекатиме умови для процвітання нацизму, комунізму та інших "ізмів", покликаних творити зло на землі.

Ярослав Гайвас

КРИТИЧНІ, АЛЕ ДОБРОЗИЧЛИВІ ЗАВВАЖЕННЯ

Злива „татарських вістей" час-до-часу напливає з України. Саме тепер таких вістей не бракує. Ми, що живемо в так званій західній діяспорі, читаємо їх з напруженою увагою, так само замучуємо відвідувачів з України та наших туристів туди після їхнього повернення запитами, що не мають кінця.

Вісті добрі і злі

Але не всі вісті злі. Є й добрі. Є там люди, що працюють, що мають успіхи, що посувають життя вперед. На жаль, цих вісток менше. Як радо почитали б ми про нові видання, про успіхи шкільництва, а вони є, про господарські здобутки. Про фабрики, що відновили з успіхом свою продукцію, про сільське господарство, приватне чи колгоспне, про новобудови чи відбудову старих конструкцій. Ми хочемо чути про людей, що самі, з власної ініціятиви і потреби беруться щось робити і творити. А то виглядає, що держава має зробити все. А ми знаємо з досвіду, на жаль, у першу чергу чужого, що ініціятива і творчі зусилля одиниць — це головний чинник не лише в культурній творчості, але й у суспільному житті. Державу будують і розбудовують державні чинники разом з народом, з суспільством, суспільними групами, які мають свої особливі заінтересування, і з одиницями. Вже на початку нашого національно-політичного пробудження Іван Франко з'ясував цю фундаментальну правду: „Пам'ятай, що на тобі міліонів стан стоїть". Кожен на своєму пості, кожен на своєму життєвому відтинку, кожен в міру своїх кваліфікацій будує. На жаль, у нас забагато таких, що приглядаються з боку зі закладеними за спину руками, і не бракує таких, що прямо руйнують словом чи ділом. Кожен відповідає за свої вчинки або безділля, за свій вклад у спільну будову, і до кожного відноситься друга половина зацитованого вірша, бо „за долю міліонів мусиш дати ти одвіт". Власне, з тим останнім, з „одвітом" у нас найгірше. Існують численні високоназвані організації і товариства, з великими членськими іменами, а де є одвіти, звіти з їхньої роботи? При їхньому виникненні падали великі слова й зобов'язання, а час минув і залишилася тільки „великих слів велика сила". Чекаємо, власне, не на гарні слова, а на конкретні звіти про виконану працю і успіхи, в праці є також неуспіхи, але й це треба сказати, щоб самому їх не повторювати і щоб інші їх не робили.

Негодування

Після ганебного морду народного депутата Євгена Щербаня та його дружини і їхнього водія секретар Ради національної безпеки Володимир Горбулін на пресовій конференції, влаштованій Адміністрацією Президента, заявив: „Стрілка барометра політичного життя в Україні наближається до позначки 'шторм'". Такі прогнози „жаху і небезпеки" повторюються в Україні не раз і то від високих урядових осіб. Шкідливі це заяви, вони звучать як „викликування вовка з лісу", але можна мати дуже поважні сумніви стосовно них. Шторм може вчинити народна маса. Коли ж ви спілкуєтеся, живете серед неї, то маєте підстави твердити, що народні маси не говорять про це, хіба тільки повторюють за своїми міністрами та іншими урядовцями, і зовсім не готові до того. Навпаки, після жахливого понадсімдесятирічного досвіду підсовєтського життя серед них високорозвинений суспільно-політичний інстинкт і вони не спішаться „на шторм". Зате що іншого глибоке в них. Це зневіра, а навіть погорда до провідних державних чинників. П'ять років сподівань та незреалізованих обіцянок — цього часу досить для таких настроїв. Народні маси України не вірять в слова. У цьому винні керівні чинники. Вони не вміють навіть у позитивних випадках підійти до суспільства, до пересічного громадянина, поінформувати, про що йдеться, і старатися переконати. Ось, наприклад, скільки вже було різних спроб зрушити господарське життя. Але в тих спробах завжди бракувало одного: людської маси. Без людської співпраці, без активної участи широкого суспільства нічого в світі не вдається. От після довгих очікувань доконано грошеву революцію: впроваджено гривню. І газети дещо написали, радіо і телевізія пояснила, і широкі людські маси дещо зрозуміли, але небагато і не до кінця. Ніхто не догадався, щоб „піти в народ", сказати про причини і наслідки, підкреслити, що величезні можливості будуть зреалізівані тільки тоді, коли люди активно причиняться до використання тих можливостей.

Хочеться при цій нагоді сказати і про найновішу преважливу подію, яка може мати вийнятково позитивні наслідки, — про радикальне зменшення податку. Всі бо нарікали на безбожно високі податки. Підприємці одверто говорили: я давно зліквідував би своє підприємство, бо не стало б грошей на саме плачення податків, коли б не те, що якось знаходжу спосіб обійти це лихо. Треба сподіватися, що заінтересовані державні й суспільні чинники зрозуміли це і доложать усіх зусиль, щоб поінформувати всіх про наміри держави і про посталі можливості, не тільки від раціоналізації податків, але і від інших заходів, які прийдуть з ними. Тоді можна очікувати розбудження індивідуальної ініціятиви і навіть ентузіязму. Багато мови про ринкову господарку. Але ринкова господарка — це не якийсь автомат, який сам по собі доконує всього. Ринкова, вільна господарка — це в першу чергу збудження і залучення в труд та в творчість індивідуальної ініціятиви сотень і тисячів людей.

Нормалізація

Хто з керівних державних чинників в Україні не говорив про потребу нормалізації взаємин з Росією і нав'язання співпраці, корисної для обидвох сторін? Мабуть, кожен говорив про це. Але кожен виходив з фальшивої тези, що така нормалізація під сучасну пору і в умовах, існуючих в Росії тепер, можлива. Умови для цього ще зовсім не дозріли і в Росії не видно ніякого процесу у цьому напрямі. Якщо навіть у Росії є такі привладні люди, то ніхто з них навіть не відважиться заговорити публічно про це. Єльцин чи Черномирдін, генерал Лебедь чи голова комуністичної партії Зюґанов бояться сказати публічно про визнання за українським народом права бути господарем на своїй землі, тобто про зречення Росії з її фантазій реставрувати імперію. Колись ми мали те саме з Польщею, яка окупувала західні українські землі. Навіть ті польські діячі, які публічно визнавали право українського народу на власну державу, не могли допустити думки, що в склад тієї держави мали б входити землі українського заходу. А сьогодні більша частина польського народу і переважна частина його політичної провідної верстви визнає цей факт, бо знає, що це є в інтересі українського народу і сприяє в закріплюванні й збереженні польської самостійности. Росіяни також колись дійдуть до такого самого, але це забере чимало часу й мусять вони ще пройти крізь численні життєві труднощі і невдачі. А нині обидві сторони мусять задоволятися загальним миром, спокійними кордонами, уникати конфліктів і робити максимум того, щоб у такій ситуації, яка є тепер, посуватися, хоч поволі, до тієї цілі. Цього вимагає реальна дійсність і відповідна до неї мусить бути реальна політика з обидвох боків.

Побажання до Уряду

Про це говориться різно, але без сумніву можна сказати, що українське суспільство вимагає від Уряду України, щоб він був сильний. Щоб твердо знав, чого хоче і що в даний час можна осягнути, і мав силу осягнути це. Бо це є підстава всіх успіхів, умова скріплення держав, піднесення життєвого рівня населення, задоволення всіх його потреб і постійного розвитку.

Але для цього ми покищо маємо тільки здатного до виконання цього завдання Президента, який, одначе, не має силової бази. Суспільства як здорової соціяльної формації з відповідною силовою інфраструктурою ще нема. Вона постає ступнево своїми внутрішніми силами, можна б сказати, самопливом. Бо ніяка суспільна формація, від низових установ до Академії Наук, ані теоретично не проаналізувала цього завдання, ані тим більше не взялася до практичного послідовного його здійснювання. Навіть така дотепер, мабуть, накраще задумана для таких цілей організація інтелектуальних сил України, як Конґрес Української Інтеліґенції, продовж свого понад однорічного існування фактично чинно себе не проявила, хоч її перші фундаментальні ідейно-світоглядові виступи були дуже обіцюючі. А її людський склад — тим більше.

Про політично-партійний відтинок навіть нема що говорити. А без сильної суспільно-політичної бази привладним чинникам тяжко давати собі раду, тим більше, коли до їхніх щоденних практичних завдань треба ще й пробувати творити духово-політичні фундаменти. Чи є вихід з цього? Без сумніву є, але для цього треба відповідних людей. І вони напевно в українському суспільство є, але з різних причин ще не вийшли на поверхню національного життя.

ВІСТІ З ОТТАВИ

Юлія Войчишин

Україна на 3-ій конференції про охорону здоров'я

На чотириденній конференції про міжнародне здоров'я, що відбувалася в Радісон готелі в Оттаві між 10-им і 13-им листопада, цілий день в неділю, 10-го листопада, був приділений спеціяльному форумові про проєкти реформ здоров'я в Україні. Цей спеціяльний форум і бенкет „Тризуб" зорганізували від Канадського товариства міжнародної охорони здоров'я та Партнерів в охороні здоров'я керівник Полет Шатц та її асистент Ені Ґінґра.

Сен. Р. Андрейчук.

Участь брали представники різних організацій та наукових установ Канади, України та іних країн. Від України брали участь: д-р Андрій Бутенко — асистент президента Медичної Академії Наук, д-р Аліна Романенко — заступник директора Інституту дослідів МАН, Тетяна Чернишенко — заступник директора департаменту освіти і особового складу МАН, Василь Пішак — ректор Чернівецького Медичного Університету, Володимир В'юницький — директор Київської середньої медичної школи ч. 4, Марія Бовтач — головна медсестра Львівської обласної психіятричної лікарні, Олена Куриско — координатор програм здоров'я при „Канада—Україна" бюрі партнерів у Києві, Іван Солоненко — директор департаменту адміністрації здоров'я при Президентській Академії Публічної Адміністрації на Надія Солоненко, Олена Реґанюк і Віталій Тихович — професори департаменту публічної адміністрації в Президентській Академії Публічної Адміністрації.

Відкрила форум президент організації Канадської аґенції міжнародного розвитку (CIDA) Френенс Перкинс, привітала всіх учасників та ствердила, що присутність такого великого числа людей вказує на надзвичайне заціkавлення проблемами здоров'я в Україні.

Привіт від України, у відсутності амбасадора Володимира Фуркала, склав проф. Борис Поляченко, перший секретар з питань науки і техніки в амбасаді України в Оттаві. Він заявив, що Україна вступила в нову стадію державотворення — демократизації суспільства, конструктивних реформ і тяжкої практичної праці. Реформи проходять у всіх сферах суспільного життя — економіки і пляанування, науки і культури, вишколу і освіти. Ствердив, одначе, що є багато проблем у секторі здоров'я, а особливо недуг, пов'язаних з Чорнобилем. Особливо потерпіли діти і це найбільше турбує спеціялістів. Велику допомогу надає Канада, сказав д-р Поляченко, наголосивши недавні відвідини міністра зовнішніх зв'язків Канади Ллойда Аксворті, який проголосив допомогу Україні в сумі 600 млн. дол. Форум був поділений на чотири секції, виголошено було 15 наукових доповідей і загальна дискусія при кінці, якою проводив Мирослав Коґут, президент власної фірми. Пленарну доповідь виголосив професор-емерит Карл Тейлор з Джанс Гопкінс університету.

З українських канадців про допомогу Україні говорили: про взаємовідносини між Україною й Канадою — представник Конґресу Українців Канади Ольга Заверуха-Свинтух. Вона намалювала широке поле діяльности КУК і його складових організацій, як і організацій поза КУК, що допомагають Україні. Цю допомогу вона поділила на такі проєкти: громадського розвитку, освіти і вишколу, медичні і культурні проєкти, проєкти розвитку менаджменту, сільсько-господарські, розвитку фінансових інституцій, розвитку молоді, леґальної помочі та спорту; ресумуючи, вона висловила віру, що Україна поборе всі труднощі, якщо утримає свою незалежність, а північний сусід залишить її в спокої.

Потребу реформ в секторі здоров'я, з допомогою візуальних засобів, яскраво з'ясував М. Коґут. Осягнення проєкту „Освіта" з Албертського університету представив президент „Освіти" Ігор Гаук. Про Канадсько-Українську Фундацію говорив її президент д-р Ярослав Барвінський.

Від Канадського Фонду Дітям Чорнобиля в конференції брали участь: президент Ірена Лукасевич, Світлана і Во- [illegible] Юлія Бойчишин. Про працю КФДЧ і діяльність медичного факультету Торонтонського університету ілюстративно розповів д-р Володимир Медвідський.

Про проєкт допомоги в імунізації, спонзорованим канадським міністерством здоров'я, розповів Володимир Ярош. Вишкіл медсестер обговорила Джералдін Наконечна, декан суспільних наук про здоров'я в Ґрент МакЮен коледжі. Консультант багатокультурної освіти в Саскачевані Джордж Жеребецький представив вже діючий в Україні проєкт про здоров'я в школах.

На парляментарному рівні член канадського парляменту і парляментарний секретар прем'єр-міністер Жана Кретьєна, д-р Рей Паґтахан, говорив про діяльність групи парляментаристів Канада-Україна, якої він є членом.

Вечором відбувся бенкет „Тризуб", на якому говорили сен. Рейнелл Андрейчук і д-р Андрій Бутенко, заступник президента Медичної Академії Наук. Сен. Андрейчук підтвердила, що партнерство між Канадою й Україною є дуже важливим, а канадці українського походження можуть багато допомогти у мові, культурі і знанні історії. „Ми дорожимо своїм корінням в Україні і пов'язавши його з канадським набули досвіду, яким готові допомагати у розв'язанні проблем меншин в Україні", — сказала вона. Також висловила своє переконання, що нема канадця українського походження, включно з нею, що не поділяє надій і аспірацій українського народу.

Д-р А. Бутенко розказав про діяльність академії у фактах та числах, які показали великий поступ і наголосив потребу зовнішньої допомоги для реформ в охороні здоров'я в Україні.

Бронислава Скорупська

НЕ ПОСОРОМИВ ДІЯСПОРУ

I

Минулого літа цього року відбулося величаве відкриття виставки скульптур та фотографій із скульптур відомого скульптора із ЗСА Петра Капшученка в Державному Музеї Т. Шевченка у Києві. Все було зроблено на найвищому рівні: розміщення експонатів, афіші та чепурно виданий каталог із передмовою Івана Дзюби. Була численна публіка та чимало достойних особистостей, які у своїх виступах високо оцінили працю мистця та не шкодували слів похвали для нього.

П. Капшученко таїть у собі дар Божий особливого сприймання світу та глибоке відчуття і розуміння людини. Він проникає у її внутрішній світ і, як скульптор, з великою майстерністю виявляє її характер, уживаючи глину як засіб. Кожна його скульптура викликає у глядача емоції, промовляє до нього.

Після понад 50-річного поневіряння по чужих світах мрія скульптора стала дійсністю: у його 80-ліття він дістав привітання і разом з тим запрошення від народного депутата Левка Лук'яненка, голови Асоціяції дослідників голоду-геноциду 1932-33 років в Україні, виставити свої твори у Києві з нагоди 5-ої річниці незалежности України, в пляні відзначення 50-ої річниці голоду 1946-47 років у Державному Музеї Т. Шевченка. Скульптор з радістю прийняв запрошення і його виставка відбулася від 2-го до 30-го серпня 1996 року.

Про те, як Україна сприйняла свого сина, пропонуємо читачам у скороченні „Повідомлення для преси" в Києві, де є загальні інформації про мистця, слова організаторів виставки та достойних гостей із мистецького світу України.

„Донедавна ім'я Петра Капшученка залишалося у нас маловідомим, водночас в Аргентині і ЗСА, де мистець провів понад 50 років свого життя, він був високо поцінований і своєю працею і талантом прославив Україну... Його твори, — здебільшого камерні, невеликих розмірів, виконані із опаленої глини — теракоти. Невдовзі здобув визнання шанувальників. Враховуючи трудність для іншомовного населення вимовляти його прізвище, вживав тільки закінчення — „Енко". Та під яким би прізвищем він не виставлявся, чужоземна преса завжди зазначала, що він — український скульптор. За роки перебування в Арґентині він виконав багато мініятюрних скульптур, які прикрашають арґентинські музеї та приватні колекції.

Арґентинська преса щораз відзначала високий художній рівень скульптур мистця: наприклад, доктор Леонардо Петруссі, мистецтвознавець і сам мистець, писав: „Як може звичайна людська рука змусити глину так влучно передати духовий задум?... Твори Енко, цього непересічного мистця, нагадують нам твори старовинних єгиптян з їх темою безсмертя душі. Вони не менш експресивні, ніж у Родена, не менш детальні, ніж у Челліні, тільки ті майстри творили у мраморі, а Енко у глині, теракоті... Вони живуть перед глядачем, тремтять почуттями, говорять духом правду великого, непідкупного мистця. Вітаємо скульптура, теракоти якого роблять честь Україні й Арґентині!"

Університет Лібру де Гуменітадес у травні 1961 року присвоїв йому звання почесного члена за „благородну допомогу у піднесенні арґентинської культури".

В 1963 році Петро Капшученко переїздить до ЗСА, де водночас із традиційними мініятюрними скульптурами створює монументальні пам'ятники Великій княгині київській Ользі та Митрополиту Василю Липківському в Бавнд Бруку, стейт Ню Джерзі.

(Закінчення буде)

Пласт на Закарпатті, в Криму і Полтаві

Відвідуючи цього літа обласні Товариства Української мови „Просвіта" в Україні, ми з дружиною мали нагоду познайомитися з їх працею. Після розвалу комсомолу відчувається великий брак молодіжних організацій. ТУМ „Просвіта" вирішило цьому запобігти, і, завдяки деяким обласним осередкам, в Україні почав відроджуватися Пласт.

Кілька років тому голова „Просвіти" у Полтаві Микола Кульчинський допоміг заснувати Пласт. Спочатку їхні пластуни їздили в табори у Західній Україні, а цього літа пластовий табір відбувся над річкою Ворсклою, коло Полтави. Це був єдиний пластовий табір у Східній Україні. В товаристві представників преси і телевізії ми мали нагоду відвідати цей табір, що називався „Запорізька Січ". Браму день і ніч охороняли двох вартових, і спочатку не хотіли впускати жінок до табору („Бо на Січі вхід жінкам заборонений"). Лише прохання Кульчинського змусило кошового зробити виняток. Табір було розбито на чотири курені: пластунський, де жили старші „січовики" — старший, київський, полтавський і ворсклівський. Комендантом табору був Володимир Скоробський. Він походжав по табору в шараварах, з булавою у руці. У таборі ми не бачили ніякої показовости; всі зверталися один до одного на „пане": пане кошовий, пане осавуле і т. д.

Пластовий табір на Полтавщині (справа): В. Боднарук, кошовий В. Скоробський, Б. Боднарук та осавул.

Закарпатська „Просвіта" допомогла Пластові в організації цьогорічного зльоту, який відбувся коло Ужгороду. Про це вже було згадано в пресі. Також завдяки Аллі Петровій і Олесеві Польченкові, ТУМ у Симферополі зорганізував і опікується Пластом у Криму.

Цього літа їхні пластуни їздили на пластовий табір у Карпати. Ми бачили на відеофільмі, як кримські пластуни відбувають прогульки і підготовляються до театральних вистав. Хоч чисельно їх мало, але ці діти дістають добру підготову під проводом Олеся Польченка та Алли Петрової. Вони є здисципліновані, розмовляють гарною українською мовою, виступають на телевізії. На Різдвяні свята вони мали нагоду їздити в Західню Україну, і це приносить велику користь: діти розповідають опісля своїм ровесникам правду про західню Україну.

Ми обійшли всі чотири курені, і нас там пригощали, чим було: гречаною кашею, юшкою, чорною кавою. А 11-річний Кирило на псевдо „Кожум'яка" поділився рецептом кулеші, яку він варив і теж дав покуштувати. Тому що ніякої кухні в таборі не було, юнаки їли те, що самі зварили над вогнищем; ніяких холодилень там не було, і їжу вони ховали до земельних криївок. Робили лави і столи без жодного цвяха, спали під шатрами на соломі.

Під час наших відвідин присутні журналісти почали „атакувати" кошового і завдавати досить гострі запитання. Кошовий Володимир Скоробський — випускник теології з Києва, особа непересічна, надзвичайно меткий і розумний чоловік — давав їм дуже добрі відповіді. Журналістів зацікавили вимоги Пласту, і теж питалися, скільки платять виховникам (так, як це було в піонерських таборах). Кошовий пояснив репортерам, що пластові виховники — це добровольці, що не отримують ніякої заплати. Він сказав: „Ми даємо дітям можливість створити свою маленьку Україну із своїм маленьким урядом і намагаємося допомогти виховати дитину на чесного і порядного громадянина Української держави.

Ходячи по таборі, ми завважили великй брак пластових одностроїв; деякі юнаки мали лиш пластові хустки. Також вони мали єдиний підручник „Життя в Пласті", котрий носили як біблію (цю книжку вони отримали від ТУМ Чикаґо).

Підсумовуючи наші враження з пластової праці, особливо на сході—півдні України, є дуже побажаним, щоби Пласт з Америки і Канади прийшов з поміччю пластунам в Україні щодо придбання одностроїв і пластової літератури. Це конечно треба робити якнайскоріше, поки ця молодь не розпливеться у чужому морі. Також було б дуже корисним уладжувати майбутні пластові табори у цих реґіонах. Недавно ми довідалися, що, завдяки наполегливим старанням М. Кульчинського, обласна адміністрація Полтави подарувала Пластові землю, де вони таборували цього літа. По ближчі інформації щодо цих справ, прошу звертатися до:

Ukrainian Language Society, 425 Ridge Ave., Clarendon Hills, IL 60514

Богдан Ярополк Боднарук

Пластунки із Симферополя печуть шашлик із Аллою Петровою.

Порівнюють...

(Закінчення зі стор. 1)

голосів, незалежно від того, скільки виборців взяло участь у виборах. Стешенко пропонує до цього додати слова "але не менш, як 25 відс. від загального числа виборців, внесених до списків даної округи".

У формуванні окружних і дільничних виборчих комісій є певні відмінності, як також у розмірах фондів партій або бльоків, що кандидують в одномандатній виборчій окрузі.

Члени депутатської групи "Єдність" і Міжреґіональної депутатської групи поширили серед парляментаристів проєкт постанови, у якому запропонували створити тимчасову спеціяльну комісію із представників груп і фракцій для завершення праці над новим текстом законопроєкту про вибори депутатів і винесення на розгляд Верховної Ради у квітні 1997 року єдиного узгодженого законопроєкту про вибори.

Голова Верховної Ради України Олександер Мороз запропонував взяти один з проєктів за основу і створити тимчасову комісію. Під час голосування за проєкт О. Карпова було лише 2 голоси, О. Ємця — 107, Ю. Буздугана — 138, О. Лавриновича — 159, О. Стешенка — 176 голосів.

Однак, пропозиція взяти за основу законопроєкт, внесений О. Стешенком не пройшла, за неї було мало голосів. Тому депутати поіменним голосуванням ухвалили постанову, проєкт якої запропонували "Єдність" і МДГ. Тобто, про створення тимчасової спеціяльної узгоджувальної комісії з представників груп і фракцій, яка на основі проєкту О. Стешенка підготує один узгоджений проєкт закону про парляментарні вибори і представить на розгляд Верховної Ради в квітні 1997 року. Цю постанову ухвалено 232 голосами.

Президент...

(Закінчення зі стор. 1)

Гейдаром Алієвим, президентом Литви Альгірдасом Бразаускасом та президентом Польщі Олександром Квасневським, з якими обговорив питання економічної співпраці, відкриття поромного сполучення між Одесою і Поті та інші питання, що заторкують спільні інтереси.

На 16—18-го грудня заплянововано візиту Президента України до Республіки Корея.

Українці, якими гордиться Америка

Група учасників зустрічі

Хочете вірте, а хочете ні, але за п'ять років перебування в Америці не мав нагоди зустріти на вулицях Чикаґо жодного військового. Створювалося у мене враження, що крім поліції в цій країні взагалі не існує армії. Та в дійсности це не так. Збройні сили є в Америці і їх кількість перевищує шестизначне число. Як потім виявилося, я не стикався з представниками армії з тої простої причини, що офіцери, повертаючись після служби додому, переодягаються у цивільну одежу і стають непомітними серед людей, з якими доводиться зустрічатися на вулиці.

Однак недавно мені вдалося побачити відразу, мабуть, 30 вояків різних за званнями і постами, які вони займали. Сержанти, старшини та генерали, що відбули службу, є тепер ветеранами збройних сил.

Моє знайомство з представниками різних родів військ відбулося нещодавно в Чикаґо на черговій традиційній зустрічі американських вояків українського походження, яка відбулася в Українському Культурному Осередку і одним з її організаторів був майор Роман Ґоляш. Всі учасники зустрічі були одягнуті у військовий одяг, на їх грудях сяяли військові відзнаки та нагороди.

Опинившись серед них, я відразу не впізнав своїх давніших знайомих, скажімо, відомого громадського діяча, банкіра і адвоката Юліяна Куляса. У формі полковника американської військової розвідки він виглядав молодшим за свої роки, струнким і навіть хода стала більш впевненою.

А між тим, мої думки перенесли мене в історичне минуле, в роки громадянської війни, в якій українські вояки відважно воювали на боці північних військ. Збереглися імена наших краян, які відзначилися своєю мужністю і відвагою. Йдеться перш за все про прославленого генерала Василя Турчина, уродженця України.

В роки Другої світової війни загальне визнання одержали талановиті українські маршали і генерали, які служили в совєтській армії — С. Тимошенко, І. Черняховський, А. Єроменко, К. Москаленко.

Чимало імігрантів із західньої України та Закарпаття знайшли свою другу батьківщину в Канаді. Всі вони вважали своїм священним обов'язком служити у збройних силах цієї країни. Своє ім'я в історію канадської армії вписав генерал Стівен Андруник, відомий як активний учасник здійснення ядерно-ракетних програм. В свій час цей уславлений генерал був асистентом начальника штабу НАТО.

Чотиризірковий генерал ЗСА Самійло Яскілка, який досягнув майже найвищого військового звання, нагороджений багатьма бойовими нагородами за відзнаку у корейській та в'єтнамській війнах. Сьогодні він на заслуженому відпочинку і, на жаль, не міг взяти участи у зустрічі, про яку йде мова.

Та час повернутися до святково прибраної залі, де зустрілися ветерани, яким є що згадати, про що розповісти. Розпочалася імпреза, були виступи, дебати, показували відеофільми, присвячені Україні. Все це безумовно цікаво і заслуговує на те, щоб докладно розповісти. Однак, враховуючи розміри газетної інформації, обмежусь лише кількома інтерв'ю, які мені вдалося взяти, та коротким викладом основних думок, висловлених її учасниками.

Якщо спробувати підсумувати все, про що йшлося на цій зустрічі, то можна відзначити дві основні теми, на яких варто зупинитися. Перша присвячена міцніючим з року в рік дружнім зв'язкам між українською та американською арміями, а друга — надання ветеранськими організаціями гуманітарної і найперше медичної допомоги дітям, які постраждали від аварії на Чорнобильській Атомній Електростанції.

А. почати хотів би з виступу генерал-майора Миколи Кравціва, з яким я запізнався ще кілька років тому на прийнятті, влаштованому українською громадою на честь тодішнього міністра оборони України Віталія Радецького.

Учасники зустрічі тепло привітали появу на трибуні М. Кравціва. Всі присутні стоячи довго аплодували прославленому генералові, віддаючи данину його славній військовій кар'єрі, тій допомозі, яку він надає будівництву Збройних Сил України.

Миколка Кравців народився в 1935 році у Львові. Через чотири роки його родина виїхала за кордон і після війни прибула до Америки. Було тоді майбутньому генералові 13 років. Почав навчання у початковій військовій школі в Ню Джерзі, потім вчився в інституті, звідки був направлений до найбільш престижевої військової академії у Вест Пойнті, яку закінчив у 1959 році. В американській армії прослужив 35 років, двічі воював у В'єтнамі, там був поранений. Далі його бойовий шлях проліг до Близького Сходу, а звідти до Бельгії та Німеччини, де командував 3-ою механізованою дивізією. А коли повернувся на батьківщину, то став директором стратегії НАТО в Пентаґоні. В даний час М. Кравців є радником Департаменту оборони ЗСА в справах України.

Фраґменти з виступу М. Кравціва:

„Співпраця української та американської армій бере свій початок з 1993 року. Згодом почалися спільні маневри, які проводилися, зокрема, на Яворівському полігоні на Львівщині, а також на території нашої країни. Але цим не обмежуються наші дружні відносини. До цього слід додати вишкіл українських старшин в американських навчальних центрах, практична допомога у реформуванні збройних сил молодої незалежної держави. Я безмежно радий, що маю безпосереднє відношення до цього і в міру своїх сил допомагаю Міністерству Оборони України у реформуванні військового відомства".

З великою увагою слухали присутні добре знаного ними підполковника Яромира Оришкевича, доповідь якого була присвячена медичній допомозі, яку надали ветерани американської армії дітям, що постраждали від чорнобильської трагедії. Яромир Оришкевич походить із західньої України; він народився в Золочеві. До Америки прибув одночасно з іншими українськими іміґрантами. В цій країні здобув освіту дентиста, служив за фахом у збройних силах З'єднаних Стейтів. Серед перших відправився в Україну, щоб надати потребуючим медичну допомогу.

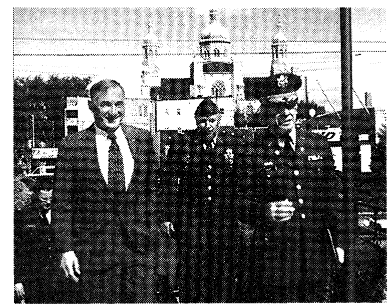
Фраґменти із виступу Я. Оришкевича:

„Наша гуманітарна місія, яка здійснювалася за дорученням Національної ґвардії, була першою після проголошення незалежности України. Вона складалася в більшости з лікарів різних за фахом. У її складі були полк. Аскольд Мосійчук (дитячий онколог), майор Іня Євич (дерматолог), капітан Роман Ґоляш (ляборант), я — (дентист) та інші. Перед самим відлетом в Україну нам пощастило зустрітися з президентом Америки Биллом Клінтоном. Чимало зусиль до організації нашої подорожі доклав тодішній амбасадор ЗСА в Україні Роман Попадюк. Ми повезли зі собою велику кількість різних ліків, медичного обладнання, зокрема монітори серця та вакцини проти кору, свинки (паротиту), правця, поліомієліту і поліоенцефаліту. Значна частина нашої діяльности зосереджувалася в Київському центральному військовому шпиталі, але найбільше опікувалися дітьми, які зазнали радіяції".

В зустрічі взяв участь і був тепло зустрінутий присутніми військовий аташе України у З'єднаних Стейтах Володимир Гаврилів. Володимир Гаврилів народився на Дніпропетровщині у 1959 році. Після закінчення інституту служив у військово-повітряних силах. Вищу військову освіту здобув у Київській академії протиповітряної оборони, після закінчення якої став там викладачем. З 1996 року військовий аташе України у З'єднаних Стейтах Америки.

Фраґменти з виступу В. Гавриліва:

„На початку виступу мені належало б висловити сердечну подяку за запрошення на цю зустріч і можливість виступити перед поважною авдиторією. Перше слово звертаю до лідера руху зміцнення дружніх зв'язків між арміями України та Америки, а саме генерал-майора М. Кравціва. Треба відверто сказати, що наш земляк є сьогодні одним з провідних людей в Пентаґоні в ділянці визначення політики у відношенні до України. Належить також назвати американського генерала українського походження Зайчука, який очолює військову медичну службу цієї країни. Як відомо, в цей час в українській армії здійснюється ряд реформ, спрямованих на створення сучасної, добре оснащеної і підготовленої армії, яка взмозі буде захистити цілісність і недоторканість кордонів нашої держави. Сподіюсь, що у вирішенні цих завдань буде одержано допомогу з боку ЗСА, а також підтримку ветеранів американських збройних сил".

Ген. М. Кравців (зліва) та полк. Ю. Куляс (справа).

Два дні тривала зустріч побратимів зброї, зацікавлених в тому, щоб всіма можливими зусиллями допомогти Україні встати на ноги, заявити про себе, як про провідну країну Европи.

А. Гороховський

БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І КНИЖКИ — НЕ БУДЕ Й УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ!

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

Міністер Валерій Пустовойтенко очолив комітет підготови спортовців України до Олімпіяд в Японії і Австралії

Згідно з пресовими повідомленнями, міністер Валерій Пустовойтенко знову очолив Організаційний комітет для підготови і участи українських спортовців у зимових Олімпійських Іграх у 1998 році в Нагано, Японія, і літніх в 2000 році в Сіднею, Австралія. Згаданий комітет був створений указом Президента України Леоніда Кучми. Як вже відомо, міністер В. Пустовойтенко був призначений на цей пост вправді в кінцевій фазі підготови українських спортовців на Олімпіяду в Атлянті. Майже рівночасно 49-річний міністер перейняв важливі обов'язки президента футбольної Федерації України.

В зв'язку із своїм новим, чи радше відновленим, призначенням, міністер В. Пустовойтенко в зустрічі з представниками преси відповів на їх питання і при цьому висловив свої думки та завваги.

На запит, чи він уважає, що попередній Організаційний комітет для підготови до виступу в Атлянті зробив які помилки, міністер відповів:

„... Я б не сказав, що були якісь великі помилки. Хоча, звичайно, певні висновки будуть зроблені. На жаль, не всі з колишнього складу сумлінно виконували свої обов'язки. Тому до формування нового Організаційного комітету підхід буде жорсткіший. Туди мають увійти люди активні, енерґійні, здатні принести відчутну користь. Думаю, що це будуть керівники і представники міністерств і відомств, підприємці, банкіри, спортові працівники, журналісти. Були також претенсії до діяльности спеціяльно створеного фонду.

Але головною перешкодою досі залишається відсутність законодавчої бази. Тут нам буде необхідна допомога відповідних служб, зокрема, податкової, митної, інших у підготові відповідних документів. А далі вже слово за Верховною Радою. Без цього справа може затягнутися. Ви знаєте непросту обстановку, що склалася в спорті, наприклад, з податками. Хіба це справедливо, що половину зароблених, часом ціною свого здоров'я, коштів спортовці повинні віддавати?"

Дальше журналісти відзначили, що ще рік-два тому, говорячи про проблеми в спорті, неможливо було „достукатися" хоча б щодо найменшої реакції на державному рівні. Тепер указом Президента лише Організаційний комітет має зайнятися підготовою не тільки до зимової, але й літньої Олімпіяди в 2000 році. Чи не вважає міністер, що краще спочатку сконцентрувати увагу на зимову в Наґано?

„Я вважаю прийняте рішення розумним — відповів міністер. — Наша олімпійська чемпіонка Інеса Кравець нещодавно сказала: 'озирніться, хто стоїть за нами'... Саме про тих, хто прийде на заміну нинішнім чемпіонам, хто виступатиме на Олімпіяді — 2000, ми й повинні думати уже тепер. Я прихильник створення спортових центрів з окремих видів, де підготова спортовців повинна проводитися на найвищому рівні, включаючи сучасне устаткування, виряд, харчування. Це могло б стати частиною довготривалої програми розвитку спорту, яка була б спрямована також на підготову до наступної Олімпіяди. Розумію, що нашій державі важко 'продумати' такі проєкти, а тому необхідно активно шукати спонзорів. Тим більше, що нам же потрібна і прискорена програма з зимових видів, адже до Наґано залишився практично один сезон. Ці і, зрозуміло, безліч інших питань вирішуватиме Організаційний комітет. Його необхідно сформувати протягом двох місяців..."

При цій нагоді окремі журналісти звернули увагу на те, що міністер і рівночасно президент футбольної Федерації України бере участь у розробці футбольної програми, щоб змінити сучасне прикре становище в Україні.

„Так, — признав міністер Пустовойтенко, — Федерація футболу України і Професійна ліґа працюють над створенням комплексної програми розвитку цього виду спорту. Але вона наразі перебуває в стадії вироблення концепції. Ми мусимо спочатку сформувати ня футболу, окреслити завдання і тоді вже визначити шляхи їх вирішення. Своє слово скажуть і обласні Федерації, яким було вислано документ. І звичайно, вже в ході реалізації програми нам не обійтися без державної підтримки, особливо в розвитку юнацького футболу. Адже хіба це справедливо і правильно: ми виховуємо своїх змагунів, а вони після досягнення 18-річного віку можуть помахати нам рукою..."

Як зупинити цей процес? Адже та ж Росія, наприклад, вже активно цікавиться й 14-річними нашими футболістами, зауважили журналісти.

„Важко вжити якихось заходів, не маючи законодавчої бази, — відповів міністер. — Кожна людина вільна у своєму виборі... Інша справа, що ми маємо створювати тут такі умови, щоб наші спортовці не піддавалися на всілякі обіцянки. Для цього необхідно вирішити цілий ряд питань і серед них таке, на мій погляд важливе, як виховання патріотизму. В інших країнах цей фактор є могутнім стимулом, ми ж часто замінюємо його лише обіцянками матеріяльних благ. Я зовсім не проти високих заробітків, але не можна ж все зводити лише до цього; можу навести вам багато прикладів, коли не спрацьовують навіть найфантастичніші премії".

В дальшій розмові міністер висловлював свої думки про кризу в київському клюбі „Динамо" і особливо про сучасний „рейтінг" ФІФА, в якому Україна займає 73-тє місце в світі. Цей стан футболу України міністер назвав ганебним. Для покращення цього стану міністер, між іншим, спільно з проводом Професійної ліґи працюють над тим, щоб в Україні створити щонайменше 5-6 сильних футбольних клюбів, які могли б конкурувати між собою. „Я знаю, — відзначив міністер, — що в деяких містах — Вінниці, Полтаві, Харкові, Донецьку, Одесі — вже серйозно взялися за цю справу".

В більшости випадків думки міністра В. Пустовойтенка збігаються з думками і порадами, що їх протягом ряду років співпраці УСЦАК з НОК України і проводами Федерації, піддавали сучасні діячі Української Спортової Централі Америки і Канади. Треба надіятися, що ці пляни будуть успішно втілені в спортове життя України.

О. Твардовський

ДО ВСІХ ЧЛЕНІВ УНСоюзу

Пригадуємо, що вкладки за забезпеченеві грамоти є платні на 1-ий день місяця, а не при кінці. Просимо своєю точною вплатою допомогти секретареві вашого Відділу на час розчислитися за збірку вкладок до Головної Канцеля-рії.

Головна Канцелярія УНСоюзу